

УДК 000.258.65

Карп І.

ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛОГІСТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Розглянуто підходи до функціонування управління підприємством на основі логістичної діяльності, окреслено основні умови щодо впровадження логістики у практичній діяльності, проаналізовано логістичне управління, сформульовано основні вимоги до управління підприємством на основі логістичної стратегії, запропоновано і побудовано схему функціонування логістики з внутрішнім та зовнішнім середовищами. Особливої важливості цей аспект набуває в умовах виходу на зовнішні конкурентні ринки.

Ключові слова: логістика, логістичне управління, логістична інфраструктура, підприємство.

Для успішного конкурування на вітчизняних і закордонних ринках підприємства України змушені постійно шукати ефективні методи та шляхи підвищення власної конкурентоспроможності.

Підприємства потребують ретельного дослідження й аналізу як внутрішнього, так і зовнішнього середовищ функціонування. Цей етап – найголовніший у діяльності підприємства, тобто у стратегії й тактиці його поведінки, оскільки дає змогу отримати достовірну інформацію для прийняття та ухвалення оптимізаційних управлінських рішень.

Саме логістичне управління є необхідною складовою діяльності підприємства. Стратегія і тактика такого управління превентивно змінюється адекватно змінному зовнішньому середовищу. Таке управління потребує залучення кваліфікованого персоналу саме у сфері логістичного управління, створення належної теоретичної бази, розроблення перспективних планових рішень, механізмів ефективного впровадження та оптимізації логістики.

В останні роки господарювання сучасної економіки вже нікого не здивуєш поняттям логістичного управління. Хоча цим питанням присвячено багато публікацій, деякі аспекти розкриті не сповна або ж потребують уточнення. Саме тому автор розглядає питання функціонування логістичного управління у ракурсі поєднання внутрішнього та зовнішнього функціонування підприємства для подальшої ефективної його діяльності.

Даній проблемі присвятили свої праці Д. Бауерсокс [1], Р. Ларіна [3], М. Окландер [6], О. Тридід [4], О. Череп [9] та інші автори.

Метою статті є вивчення стану використання й функціонування логістичного управління на вітчизняних підприємствах і взаємодія на основі цього управління з внутрішнім та зовнішнім середовищами господарювання.

Глобальні кризові явища показали, що виникла нагальна необхідність упровадження стабільної системи логістичного управління, адже вітчизняні підприємства намагаються конкурувати не лише на внутрішньому ринку, а й за його межами. Тобто представляють державу в системі міжнародного поділу праці. Однак варто зауважити, що ці намагання є дещо гранично закритими від зовнішнього середовища. Як наслідок, втрачається інформаційна прозорість та підвищуються економічні ризики для контрагентів бізнесу, що знижує ефективність керування матеріальними потоками [2]. А сутність логістичного управління полягає, як відомо, у тому, щоб ефективно керувати матеріало-інформаційними потоками.

Логістичне управління базоване на основних принципах логістики: глобальної інтеграції, координації та оптимізації матеріало-інформаційно-провідних систем; стійкості й адаптивності виробництва; тотальних ресурсовитрат; використання теорії компромісів у прийнятті адекватних рішень тощо [9]. Але для успішного функціонування підприємства, а саме для успішного впровадження логістичного управління необхідно виконати кілька умов:

- ✓ залучити кваліфіковані кадри саме у сфері знань із логістики і на основі цих компетентних фахівців будувати оптимальну систему логістики;
- ✓ впровадити спеціалізоване програмне забезпечення;
- ✓ використати нову концепцію управління підприємством на основі реформування керуючої та керованої систем управління підприємством;
- ✓ розробити дієві методи формалізації та централізації закупівель;
- ✓ гармонізувати обсяги випуску продукції на основі оптимізації асортиментної політики;
- ✓ запровадити повторне використання вторинної сировини;
- ✓ підвищити стандарти виробництва (стандартизацію) та використання нових технологій;
- ✓ змінити тактичні й стратегічні цілі підприємства.

Прикінцевою важливою умовою звичайно є орієнтація на потреби покупця, власне кажучи, не стільки на споживача, скільки на конкурентів, на їхній підхід до управління, на їх управлінські рішення (в тому випадку, якщо вони – ефективні). Адже логістика – це організація виготовлення виробів власне для ринку, для виробництва, що є протилежним плановому.

У ринковій економіці виробник продукції встановлює такі умови виробництва, щоб у вигравші був не лише споживач, який придбав його продукцію, а й він сам. Покупець бажає придбати необхідну продукцію відповідної якості та номенклатури до вказаного терміну, в іншому випадку звернеться до конкурента. Загалом завдання виробника зводиться до наступного: без участі планових органів треба встановити, що необхідно покупцеві, організувати відповідне виробництво і створити таку гнучку систему, яка б давала споживачеві змогу одержувати вчасно те, що він хоче і що для нього необхідне.

Роль логістики в життєдіяльності підприємств, особливо промислових, дуже значна. Адже діяльність логістичних служб безпосередньо впливає не лише на керування логістичними процесами, а й на формування портфеля замовлень підприємства, а через нього – на розроблення асортиментної програми виробництва та відповідної стратегії [5].

Логістична наука виступає підґрунтям для розроблення нового теоретико-прикладного підходу до логістизації не лише промислових підприємств, а й на основі цього, всієї економіки. Суть такого підходу полягає в оптимізації сукупних взаємозв'язків організаційно-економічних процесів, метою яких є раціональне та ефективне формування логістичних потоків. Логістизація охоплює формування потокових процесів у економічній діяльності підприємницьких структур різного ієрархічного рівня на основі наскрізної оптимізації всіх процесів, що утворюють та обслуговують потоки матеріальних і нематеріальних цінностей. Результатом такої оптимізації в діяльності промислових підприємств стає мінімізація сукупних витрат обігу, максимізація прибутку підприємницьких структур і соціального ефекту суспільства [7].

Якщо порівнювати теоретичний та прикладний підходи до визначення поняття логістики, то їх можна охарактеризувати наступним чином. Із теоретичного боку, логістика виступає наукою про економічні відносини з приводу формування сукупності бізнес-процесів і структур, що утворюють потоки матеріальних та нематеріальних цінностей, а якщо говорити про логістичний механізм господарювання – логістика виступає інтегрованою системою форм, методів та інструментів налаштування цих відносин на основі формування й оптимізації комплексу процесів закупівлі ресурсів, виробництва, розподілу й реалізації готової продукції та послуг [7].

Логістичну концепцію управління нині дедалі ширше використовують у практичній діяльності на макро- і мікрорівнях, оскільки особи, котрі ухвалюють рішення до уваги цю концепцію, як ефективний мотивований підхід до управління з метою зниження як загальних витрат, так і витрат виробництва. Управління підприємствами на основі логістичного підходу

дає змогу забезпечити тісну координацію логістичної організації та виробничої стратегії. Водночас результатами такої стратегії управління є: потрібний асортимент запасів у потрібному місці та в потрібний час; взаємозгодженість як внутрішнього, так і зовнішнього транспортування, що гарантує вчасну доставку відповідно до умов виробництва; синхронність складського господарства і транспортування та відповідність упаковки вимогам транспортування, що дає змогу мінімізувати витрату ресурсів, знизити виробничі запаси й запаси готової продукції; синхронізація споживчих замовлень і транспортних послуг.

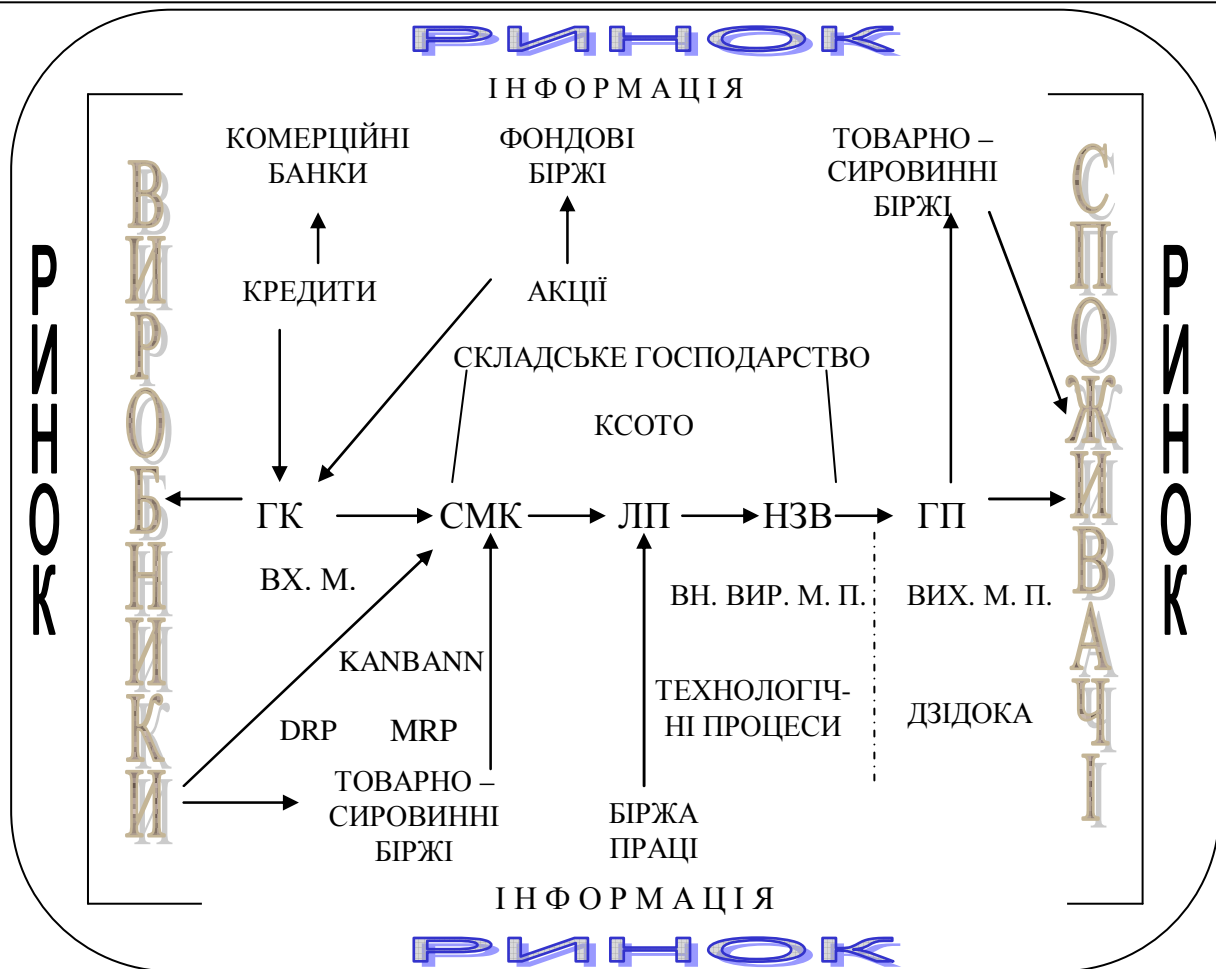
Однією з вимог до використання логістичних систем є забезпечення системоінтегрованого підходу, коли кожний об'єкт розглядають як складну динамічну систему, що складається з низки елементів, певним способом пов'язаних між собою і зовнішнім середовищем. Вивчати кожний об'єкт необхідно з урахуванням усіх внутрішніх і зовнішніх зв'язків, взаємозалежності його окремих елементів.

Логістичний механізм господарювання на мікрорівні розглядає рух матеріальних потоків як інтереси окремих підприємств, фірм, об'єднань. Цей механізм визначає функції зберігання готової продукції, упаковки, відправлення її з підприємства, транспортування продукції за межі підприємства. На основі мікрологістики виробляють схему розподілу матеріально-технічних ресурсів, створюють мережі складських об'єктів. Проілюструємо логістичну систему підприємства та її ринкові взаємозв'язки (рис. 1).

Важливим завданням для побудови системи логістичного управління є створення на підприємстві логістичної інфраструктури, тобто всього того, що обслуговує функціонування системи закупівлі, зберігання, опрацювання, постачання і транспортування матеріального потоку підприємства з усіма необхідними процедурами до споживача [3].

Разом із тим досвід реформування вітчизняної економіки свідчить про те, що логістична політика під час розроблення стратегії планування на підприємстві має бути частиною всієї виробничо-функціональної стратегії, що, поряд із організаційною, є частиною загальногосподарської стратегії фірми.

Водночас із кожним роком стає дедалі складнішим впровадження різного роду управління на основі логістичного підходу. Складність логістики майбутнього потребує новаторських організаційних форм і механізмів управління, оскільки тільки оновлення й модернізація технологічного оснащення вже не будуть основним та дієвим факторами для логістичної стратегії управління. Доведеться шукати нові дієвіші заходи для задоволення не лише логістичних потреб підприємства, а й потреб споживача.

- де
- ГК – грошові кошти;
 - СМК – сировина, матеріали, комплектуючі;
 - ЛП – людська праця;
 - НЗВ – незавершене виробництво;
 - ГП – готова продукція;
 - вх. м. п. – вхідні матеріальні потоки;
 - вих. м. п. – вихідні матеріальні потоки;
 - вн. вр. м. п. – внутрішньовиробничі матеріальні потоки;
 - КСОТО – комплексна система оптимального транспортного обслуговування;
 - MRP, DRP, KANBAN – мікрологістичні системи;
 - ДЗІДОКА – система контролю якості продукції.

Рис. 1 . Загальна схема функціонування логістики

(Розробила авторка на основі: [6]).

Отже, нині доцільно виділити такі основні притаманні риси логістичного управління:

По-перше, логістику можна визначити як новий вид підприємницької діяльності, що характерний комплексністю операцій із закупівлі, зберігання, а також доставки сировини, матеріалів, продукції споживачеві;

по-друге, логістика виступає як конкурентноспроможна стратегія господарюючих суб'єктів, визначальним фактором якої є ресурсозберігаючий аспект роботи підприємства;

по-третє, логістику розглядають із погляду системоутворюючого підходу, який має на увазі раціональне переміщення матеріалопровідних систем на всіх стадіях відтворюваного процесу [8].

І, прикінцево, варто зауважити, що саме на основі логістичного управління більшість фірм за кордоном досягли високих результатів діяльності. Вітчизняним підприємствам у сучасних нестійких економічних умовах варто постійно пристосовуватися до швидких змін зовнішнього середовища, бути готовими до радикальних змін в управлінні підприємством. Саме дієва зміна управління та використання нових методів і засобів, спрямованих на посилення конкурентоспроможності, стають базою для стратегії стабільного розвитку підприємства на засадах логістичного управління.

The article considers approaches to the functioning of the enterprise management on the basis of logistics activities, outlined the basic conditions concerning the implementation of logistics practices, the analysis of logistics management, the main requirements to company management on the basis of logistics strategy, proposed and constructed scheme of logistics with internal and external environment. The particular importance of this aspect takes in entering foreign markets are competitive.

Key words: logistics, logistics management, logistics infrastructure, enterprise.

Рассмотрены подходы к функционированию управления предприятием на основе логистической деятельности, очерчены основные условия относительно внедрения логистики в практической деятельности, проанализировано логистическое управление, сформулированы основные требования к управлению предприятием на основе логистической стратегии, предложена и построена схема функционирования логистики с внутренней и внешней средой. Особенную важность этот аспект приобретает в условиях выхода на внешние конкурентные рынки.

Ключевые слова: логистика, логистическое управление, логистическая инфраструктура, предприятие.

Література

1. Бауэрокс Д. Дж. Логистика : Интегрированная цепь поставок [Пер. с англ. Н. Н. Барышниковой, Б. С. Пинскера] / Дональд Дж. Бауэрокс, Дэйвид Дж. Клосс. – 2-е изд. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2008. – 640 с.
2. Ревенко В. Операційний хеджінг ризиків у логістичних системах [Електронний ресурс] / В. Ревенко, Є. Ємченко. – Режим доступу: www.Novaera.com.ua/pdf/hedging.pdf
3. Ларіна Р. Р. Логістика: навч. посіб. [Електронний ресурс] / Р. Р. Ларіна. – Д.: ВІК, 2005. – 335 с.
4. Логістика: [навч. посіб.] / О. М. Тридід, Г. М. Лазаренкова, С. В. Мішина, І. І. Борисенко. – К. : Знання, 2008. – 566 с.
5. Логістика сфери розподілу, забезпечення та продажу товарів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pidruchniki.com.ua/.../logistika_sferi_rozpodilu_zberigannya_prodzahu_tovariv
6. Окландер М. А. Промислова логістика: [навч. посіб.] / М. А. Окландер, О. П. Хромов. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 222 с.
7. Офіційний сайт «Дисертації України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.disser.com.ua/content/136901.html>
8. Семенов Г. А. Еволюція поняття «логістика». Характеристика логістичних систем / Г. А. Семенов, М. Г. Гирия // Держава та регіони. – 2006. – С. 280–289.
9. Череп О. Г. Впровадження логістичного управління на підприємстві – суб'єкті ЗЕД [Електронний ресурс] / О. Г. Череп, М. В. Голованова. – Режим доступу: www.nbuiv.gov.ua/portal/natural.vznu/eco/2010_1/057-62.pdf.